

Comitè d'Ètica Assistencial d'ACEBA

Confidencialitat en la transmissió de dades personals

CAS CLÍNIC: CONFIDENCIALITAT EN LA TRANSMISSIÓ DE DADES PERSONALS D'UN PACIENT GREU DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA A L'HOSPITAL

Cas clínic

<i>Títol</i>	Confidencialitat en la transmissió de dades personals d'un pacient greu de l'Atenció Primària a l'Hospital
<i>Redactor</i>	CEA d'ACEBA
<i>Data</i>	21 de gener de 2025
<i>Versió</i>	1.0
<i>Comentari</i>	Resposta del CEA a la consulta
<i>Data de modificació</i>	
<i>Comentari</i>	
<i>Data prevista de revisió</i>	21 de gener de 2026

INFORME DEL CEA

· Motiu principal de la consulta

Dilema ètic sobre el fet de donar un telèfon de contacte de la exparella (únic contacte del CAP) en cas de situació greu i necessitat de prendre decisions importants per part de la família.

· Exposició del cas

Guàrdia dissabte 16/11/2024.

Trucada al servei d'atenció continuada de l'ABS de Peralada per part de la UCI de l'Hospital Josep Trueta, Dra., per demanar el telèfon de contacte d'un familiar d'un pacient de l'ABS que està greu i necessiten parlar amb familiar per prendre decisions.

La metgessa de guàrdia és la metgesa de família i coneix el pacient.

Aquest pacient vivia a un poble de l'ABS amb la seva parella fins fa un parell de mesos.

La parella comunica a la metgessa que marxa del poble per estar a prop de les seves filles ja que la seva malaltia oncològica ha progressat i necessita atenció PADES.

El pacient seguia vivint al poble de l'ABS sol, sense cap altre familiar directe conegut.

El dilema sorgeix alhora de facilitar un telèfon de contacte, que no està a la fitxa del pacient. L'únic contacte que té la metgessa és el de l'exparella perquè els coneix.

CAS: SOL·LICITUD D'INFORMACIÓ DE CONTACTE D'UN FAMILIAR O PERSONA PRÒXIMA D'UN PACIENT GREU

Antecedents

En el context plantejat, un pacient ingressat en un gran hospital es troba en estat molt greu, i la presa de decisions mèdiques urgents requereix la consulta amb un familiar o persona pròxima. El responsable de l'hospital sol·licita al metge de guàrdia d'un centre de salut d'atenció primària el telèfon d'una persona vinculada al pacient. L'única dada disponible és el contacte de l'exparella del pacient.

PROBLEMES ÈTICS IDENTIFICATS

Confidencialitat de les dades personals

El metge de guàrdia té accés a la història clínica del pacient, que inclou informació personal protegida per la legislació de privacitat (p. ex., el Reglament General de Protecció de Dades - RGPD a la UE). La comunicació de dades personals requereix una justificació legal o ètica sòlida.

Si les dades de l'exparella o responsables legals no estan a la Història Clínica del pacient com a persones de contacte que accepten ser consultades, les seves dades també han d'estar preservades.

Proporcionar el telèfon de l'exparella del pacient podria considerar-se una mesura desproporcionada si no hi ha evidència clara que aquesta persona tingui un vincle actual i rellevant amb el pacient. A més, existeixen riscos ètics, com la possibilitat d'involucrar a una persona no desitjada o no legítima.

Integritat professional

El metge de guàrdia té la responsabilitat ètica de prendre decisions basades en els principis bioètics, la legislació i el benestar del pacient. Actuar sota pressió per a complir amb la sol·licitud del responsable de l'hospital sense considerar les implicacions ètiques podria comprometre la seva integritat professional.

Pressió institucional

La sol·licitud del responsable de l'hospital genera pressió sobre el metge de guàrdia, qui podria sentir que està obligat a compartir la informació per a no obstaculitzar la presa de decisions en un cas crític. Aquest context pot crear una tensió entre actuar conforme als principis ètics i satisfer les demandes institucionals. El metge ha de decidir si cedeix a la pressió institucional per agilitzar el procés o si es pren el temps necessari per actuar conforme als principis ètics i legals, fins i tot si això retarda l'atenció.

Relació entre l'exparella i el pacient

Es desconeix la qualitat actual de la relació entre el pacient i la seva exparella. Proporcionar el contacte podria tenir conseqüències no desitjades si el vincle és conflictiu o si l'exparella ja no té legitimitat per a intervenir en les decisions del pacient.

Urgència de la situació clínica

La gravetat del pacient i la necessitat de decisions ràpides afegeixen un component ètic relacionat amb el principi de beneficència. És prioritari buscar una solució que salvaguardi els drets del pacient i faciliti les decisions necessàries per a la seva atenció.

Capacitat del pacient

No s'especifica si el pacient és conscient o té capacitat de prendre decisions. Si el pacient està inconscient o incapacitat, les normes sobre la presa de decisions substitutives i la identificació d'un representant adquireixen rellevància.

MARC NORMATIU I ÈTIC

Legislació aplicable

L'accés i la transmissió de dades personals estan regulats per normatives nacionals i internacionals, com el RGPD a Europa, que prohibeix la divulgació d'informació sense consentiment explícit del titular, excepte en circumstàncies excepcionals (interès vital del titular o compliment d'una obligació legal). La Llei d'Autonomia del Pacient a Espanya (Llei 41/2002) reconeix el dret a la confidencialitat i estableix qui poden ser consultats en cas d'incapacitació del pacient (familiars més pròxims o representants legals).

PRINCIPIS ÈTICS APLICABLES

- **Confidencialitat:** Garantir que les dades personals del pacient siguin protegides.
- **Beneficència:** Actuar en el millor interès del pacient, promovent el seu benestar en una situació crítica.
- **Justícia:** Evitar discriminar en l'accés a informació o suport, identificant correctament a les persones autoritzades a prendre decisions.
- **Proporcionalitat:** Ponderar la necessitat d'actuar enfront els riscos ètics i legals de compartir informació personal. Recomanacions ètiques per al metge de guàrdia.
- **Verificar la situació clínica del pacient:** Confirmar amb l'hospital si el pacient està incapacitat per a prendre decisions i si no es disposa de familiars directes o representant legal. Asseguri's que la sol·licitud del responsable de l'hospital té una base legítima i està relacionada amb la presa de decisions crítiques per al pacient.
- **Prioritzar la confidencialitat del pacient:** No proporcionar el contacte de l'exparella del pacient directament sense avaluar les implicacions ètiques i legals. Aquesta dada es troba protegida i la seva divulgació ha de ser justificada i proporcional.
- **Proposar una alternativa ètica i legal:** Suggestir que el responsable de l'hospital, o el personal designat, es comuniqui directament amb el metge de l'hospital de referència del pacient (si el té) o amb el Servei d'Atenció al Pacient del centre de salut per a explorar altres contactes.

Considerar, com a última opció, actuar com a intermediari. És a dir, el metge de guàrdia pot contactar amb l'exparella (si no hi ha una altra persona disponible) per a informar-la de la situació clínica i valorar si desitja acudir a l'hospital o facilitar el seu contacte per a decisions específiques.

- **Registrar totes les accions:** És molt important documentar en l'historial del pacient les decisions preses, les comunicacions realitzades i les raons ètiques o legals que van recolzar l'actuació. Això assegura transparència i evita malentesos en cas de revisió posterior.

JUSTIFICACIÓ DE LES RECOMANACIONS

La confidencialitat és un pilar fonamental de l'ètica mèdica. La divulgació d'informació de contacte sense consentiment podria vulnerar els drets del pacient, especialment en absència de certesa sobre el rol actual de l'exparella. L'hospital demana en el fons el contacte amb algun representant del pacient que no ha de ser exclusivament el de l'exparella. No obstant això, la urgència de la situació justifica explorar vies alternatives que respectin els drets del pacient i prioritzin el seu benestar. Actuar com a intermediari, en lloc de compartir directament les dades, és una mesura proporcional que equilibra confidencialitat i beneficència.

CONCLUSIÓ

En aquest cas, els valors en conflicte requereixen un delicat equilibri entre confidencialitat, urgència i beneficència. El metge de guàrdia ha d'actuar de manera prudent, prioritzant la protecció de les dades del pacient i buscant alternatives que facilitin la presa de decisions a l'hospital. Es recomana procedir amb cautela i assegurar-se que qualsevol actuació estigui adequadament justificada, documentada i alineada amb els principis ètics i legals vigents.

La solució més ètica és evitar la divulgació directa de dades protegides, actuant com a intermediari per a respectar tant la confidencialitat del pacient com la necessitat de prendre decisions ràpides.

Bibliografia

Intimidad, confidencialidad y secreto. Guías de Ética en la práctica clínica. Fundación Ciencias de la Salud. Madrid, 2005.